

Naar vi nu komme til Hovedpunktet, som det ærede Medlem — og da ogsaa det ærede Medlem for Solbætt — synes at sætte al Kraft paa, nemlig at faae en Reform, hvorved man nedlægger endnu to Klasser, saa vil jeg for det Første gjøre opmærksom paa, at de Argumenter, det ærede Medlem brugte, ikke røbede Omfarg for at faae Latinskolen, hvorom der er Tale, saa god som mulig, men derimod gik ud paa at hjælpe paa andre Ting, men det er dog ikke den rette Maade. Man maa jo netop se at faae den Skole, som der er Tale om, indrettet saaledes, at den overhovedet bliver bedre eller bedre istand til at opfylde det Siemed, hvori den er stiftet, men det tror jeg ingenlunde vil blive Lidskædet paa den Maade. Jeg tror ikke, at man i de fire Aar vil kunne gennemføre en virkelig grundig Undervisning; der er ikke Tale om, som det ærede Medlem sagde, at gaa tilbunds i Sagen, thi det er en meget vanskelig Sag, som kræver mange Aars Studium, men der er Tale om en Undervisning, saa grundig, som man kan fordrø den af en Skoleundervisning som Basis for en videre Udvikling, og den tror jeg ikke, at man er istand til at naae i fire Aar. Man maa erindre, at man ikke kan indskrænke sig til alene at læse de klassiske Sprog, nei, der kommer jo alle de øvrige Ting til, som høre med til at give en harmonisk Udvikling i de forskjellige Retninger, og det vil efter min Mening være umuligt at prætere noget Virkeligt i saa Henseende i de 4 Aar. Jeg tror ikke, at man nogetsteds har Exempel herpaa, og at dette vilde blive meget originalt — hvad der jo iøvrigt kan være meget rart — men vil man gjøre noget godt Nytt, maa man dog helst forud nøie og grundigt have undersøgt Sagen. Naar det ærede Medlem dernæst mente, at det vilde være til Fordel for og fremme Realskolen, saa tror jeg egentlig ikke, at det betyder saa saare Meget i den Henseende. Det ærede Medlem sagde jo selv, at det kun var en mindre Del, der gik den studerende Vej, altsaa vil jo Realskolen beholde de Andre, det vil jo kun være en ringe Del, der gaar bort fra Realskolen, og i de større Byer, hvor der er tilstrækkeligt Stof til at danne en Realskole, trives denne jo stadig meget godt ved Siden af Latinskolen. Jeg skal forresten gaa ind paa denne Tanke; thi jeg ønsker meget, at der kunde komme noget Saadant, som den Rector, det ærede Medlem hentydede til, nemlig Rektoren i Frederiksberg har fremsat Forslag om; jeg deler fuldstændig denne Mands Anskuelser, jeg har kjendt dem, længe før de kom paa Tryk, og de have ofte været Gjenstand for Samtale mellem os. Jeg ønsker en saadan Forbindelse, men jeg tror, at man skulde gaa en ganske anden Vej. Jeg tror, at man netop ved at indrette den offentlige Skole saaledes, at den kunde modtage Børnene lidt tidligere, og lade den for-grene sig i de forskjellige Retninger, vilde kunne

naae dette Maal paa en meget bedre og solidere Maade, hvorimod jeg tror, at man ved den anden Maade kun forvækker det Sele. Ved at bortfaste disse Mellemklasser gaar man i en Retning, som forekommer mig — det tilstaa jeg — at være saa idemokratisk som vel muligt. Naar man ser hen paa vore Latinskoler i tidligere Tid, saa var Betalingen for Eleverne meget lavere, der var mange flere Fripladser, og det var langt lettere bengang for den Ulemblede at kunne erhverve sig den Dannelses, som den høiere Skole medfører. Naar derimod Forældrene selv i Et og Alt maa sørge for Undervisningen indtil Børnets 14de Aar, saa bortskjæver man derved let denne Mulighed. Man har endvidere fornindsket Fripladsernes Antal i selve Skolerne, og endelig har man forhøiet Skolepengene, kort sagt, man har ved disse Forholdsregler, som have fundet Understøttelse navnlig fra det ærede Medlems Side, gjort det vanskeliggere og vanskeliggere for de Ulemblede at gaa denne Vej. Jeg skal, som sagt, ikke videre forbyde mig deri; kun tror jeg, at Noget af det, det ærede Medlem antydede, ikke forholder sig saa ganske rigtigt, og dernæst, at den Vej, hvorved han vilde forbedre Forholdene, er meget uheldig, og at der er andre Veie, ad hvilke man paa en heldigere Maade kunde naae det, som er Grundformaalet ogsaa for det ærede Medlem. Særligt er det altid meget uheldigt, naar man har en Lønningslov for, at benytte denne som Basis for en Organisationslov. Er der nemlig en Trang og berettiget Fordring fra vedkommende Læreres Side til at faae deres Aar forbedrede, er det virkelig i høieste Grad ubilligt at udsætte dette for igennem et Tryk at fremtvinge visse Fordringer, som endnu ikke have vundet saa almindelig Billigelse, at man ad den ordinære Vej kan sætte dem igennem. Jeg maa tilstaa, at jeg ved at gennemlæse dette Lovforslag ikke kan finde Andet, end at den høitærede Minister har været saa moderat som vel muligt i sine Fordringer, og at hans Forslag er det Mindste, der kan bydes, naar man vil stille Lærerne paa en nogenlunde lige Fod med de andre Embedsmænd, med hvilke de nærmest kunne sammenlignes. Der er jo henrundet en lang Mærskle, siden disse Lønninger bleve fastsatte, og der er mangfoldige Forhold, som jeg ikke skal komme nærmere ind paa, da dette er særdeles godt udviklet i Motiverne til Forslaget, der have bidraget til at forværre deres Stilling. Jeg kan altsaa ikke Andet end paa det Barmeste anbefale Thinget at komme Lærernes, som jeg tror, baade begrundede og retfærdige Fordringer imøde, og jeg tror, at det vilde være meget uheldigt af Hensyn til en Reform, som man kan ønske gennemført, at udsætte at imødekomme disse Krav.

Maa jeg endnu kun gjøre en ganske enkelt Bemærkning med Hensyn til nogle i meget under-